

LÕPUTÖÖDE KOOSTAMISE JUHEND

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA NING VEENE KEELE ÕPETAJA ERIALAL

Lähtub õppekorralduseeskirja punkti 74 alusel humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna nõukogu 11.09.2024 otsusega nr 18. vastu võetud „Kõrgharidustaseme esimese ja teise astme lõputööde nõuetest, kaitsmiskomisjoni moodustamise ja kaitsmise korrast Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnas.

Kinnitatud maailma keelte ja kultuuride nõukogus 11. novembril 2024

1. Lõputöö määratlus

1.1 *Bakalaureusetöö* (6 EAP) on uurimuslik töö, mis võib olla eelaste tulevasele magistritööle. Töö ülesanne on käsitleda uurimist väärivat erialast probleemi, kasutades selleks teemakohast kirjandust.

Bakalaureusetöö eesmärgiks on näidata üliõpilase oskust uurimisvaldkonda piiritleda, valitud materjalil orienteeruda, seda süstemaatiliselt analüüsida ning tulemusi selgelt ja arusaadavalt esitada. Bakalaureusetööl ei eeldata uudseid lahendusi ega teaduslikul tasemel poleemikat, kuid töö autor peab olema üldjoontes kursis uuritava valdkonna olulisemate aspektidega ning püüdma teaduslikes teadmistes olemasolevaid lünki täita.

Bakalaureusetöö põhiteksti maht (ilma lisadeta) – 25-30 standardlehekülge (45 000–54 000 tähemärki koos tühikutega). Töö maht võib olla suurem, kui seatud eesmärgid ja probleemipüstitus seda nõuavad.

1.2 *Võõrkeeleõpetaja õppekava magistritöö* (15 EAP) kirjutatakse võõrkeelte õpetamise valdkonnaga seotud teemal. Magistritöö võib olla teoreetilis-rakenduslik uurimus või õppematerjal koos teoreetilise ja metodoloogilise põhjendusega ning selle rakendusvõimaluste selgitusega. Magistritöös demonstreerib üliõpilane oskust rakendada omandatud teadmisi ja meetodeid uurimistöo planeerimisel ja läbiviimisel; oskust seostada pedagoogilist uurimistööd õpetaja tööga; orienteerumist võõrkeeleõpetuse alases teaduskirjanduses ja kaasaegsetes suundumustes võõrkeelte õpetamisel; oskust leida ja kriitiliselt analüüsida teaduslikku infot ning leida uudseid lahendusi erialase probleemi lahendamiseks.

Magistritöö (15 EAP) põhiteksti orienteeruv maht on 35–45 standardlehekülge (63 000–81 000 tähemärki koos tühikutega). Töö maht võib olla suurem, kui seatud eesmärgid ja probleemipüstitus seda nõuavad.

1.3 *Euroopa keelte ja kultuuride õppekava magistritöö* (30 EAP) on uurimuslik töö, kus antakse uuenduslik lahendus erialasele probleemile, lähtudes varasematest uurimustest. Magistritöö peab näitama, kuivõrd üliõpilane on omandanud teadusliku töö alused ning heuristika oskused (allikate otsimine ja uurimine), kuivõrd ta on orienteerunud erinevates metodoloogilistes lähenemistes materjalile ja teadustraditsioonis, materjali kogumise ja liigitamise oskustes, keeleliste ja kirjanduslike faktide analüüsis.

Magistritöö põhiteksti orienteeruv maht on 40–50 standardlehekülge (72 000–90 000 tähemärki koos tühikutega). Töö maht võib olla suurem, kui seatud eesmärgid ja probleemipüstitus seda nõuavad.

1.4 *Euroopa keelte ja kultuuride õppekava magistriprojekt* (15 EAP) on rakendusliku kallakuga uurimus, millega kaasneb rakenduslik tulemus. Magistriprojekt koosneb kolmest osast: a) teoreetilis-metodoloogiline raamistus, b) projekti tööprotsessi dokumentatsioon ja eneserefleksioon, c) praktiline osa.

Magistriprojekti teoreetilis-metodoloogilise osa ja eneserefleksiooni maht on kokku orienteeruvalt 20-30 standardlehekülge (36 000–54 000 tähemärki koos tühikutega).

1.5 Bakalaureuse- ja magistriastme lõputöö kirjutatakse vene keeles ning vene keelt, kirjandust või kultuuri puudutaval teemal eriala õppejõu juhendamisel. Kui üliõpilane on alustanud poola või tšehhi keele õppimist, ta võib valida vastava keelega või kultuuriga seonduva teema. Töö võib olla interdistsiplinaarne, mis ühendab üliõpilase pea- ja kõrvaleriala, sellisel juhul peab üliõpilasel olema juhendaja mõlemast osakonnast.

1.6. Lõputööde läbiviimise juures arvestatakse teadusuuringute eetikapõhimõtetega, jälgitakse andmetöötluse reegleid, järgitakse autoriõigusi ning lähtutakse teistest kehtivatest seadustest. Magistriprojekti tööprotsessi dokumentatsioonis pööratakse õiguslikele küsimustele erilist tähelepanu.

1.3. Lõputöö ning lõputööde osaks olevad multimeediafailid avaldatakse elektroonselt Tartu Ülikooli veebikeskkonnas. Kui lõputöö elektroonne avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse vm salastatud teabe tõttu võimalik, esitab autor õppeprodekaanile enne lõputöö kaitsmisele esitamist põhjendatud taotluse lõputöö avaldamisele piirangute kehtestamiseks.

2. Lõputöö liigid

2.1. Monograafia vormis lõputöö kirjutatakse uurimistööle kohases, grammatiliselt ja ortograafiliselt korrektses vene keeles, juhindudes täpsematest vormistamisnõuetest (vt punkt 5). Töö lõpliku teksti korrektsuse eest vastutab üliõpilane. Juhul, kui esitatud töö sisaldab märkimisväärset arvu keele ja/või vormistusvigu, tööd vastu ei võeta.

Monograafia vormis koostataval lõputööl võib olla mitu autorit. Sellisel juhul suureneb töö pikkus proportsionaalselt autorite arvuga ja sissejuhatuses kirjeldatakse täpselt iga autori panust töösse.

2.2. Artiklipõhine magistritöö koosneb õpingute jooksul kirjutatud ja avaldamiseks vastu võetud eelretsenseeritud teadusartiklitest ja saatetekstist, mis kirjeldab ja analüüsib uurimisprotsessi. Uurimuse töömaht peab vastama magistritöö mahule. Maailma keelte ja kultuuride instituudis koostatavatel artiklipõhisel magistritööl ning magistritööna esitatavatel teadusartiklitel võib olla ainult üks autor.

2.3. Euroopa keelte ja kultuuride õppekava magistriprojekt kaasab selget rakendust ja koostööd väljaspool ülikooli. Projekt ei ole pelgalt uurimuslik, tõlkeline või kirjanduslik ettevõtmine. Teoreetilis-metodoloogilises osas avatakse projekti keskseid mõisteid, käsitletakse varasemat selles vallas tehtud uurimistööd ning projekti teostamiseks vajalikke metodoloogilisi vahendeid. Projekti olemusest lähtuvalt võib tööprotsessi dokumentatsioon sisaldada järgmisi etappe: koostööpartneri(te) leidmine; projektiga seotud eetiliste ja õiguslike küsimuste lahendamine (nt eetikakomisjoni loa taotlemise protsess, autoriõiguste taotlemise protsess, avalike ürituste vms tegevuste läbiviimiseks vajalike lubade hankimine jne.); eelarve koostamine. Eneserefleksiooni osa peab esitlema projekti tulemust, analüüsima töö protsessi

ja selle käigus tekkinud probleeme ning lahendusi, kirjeldama projekti publikut või muud retseptiooniga seotud väljundit.

Kuna mõned rakendused (nt publitseerimine) võivad olla aeganõudva iseloomuga, võivad projekti mõned etapid olla kaitsmise ajaks veel lõpetamata.

3. Lõputöö hindamiskriteeriumid

Lõputööde puhul hinnatakse:

- uurimuse eesmärgipüstistust, käsitletava allikmaterjali ja kasutatud teaduskirjanduse vastavust uuritavale teemale;
- kasutatavate uurimismeetodite sobivust käsitletavale materjalile, nende rakendamise järjekindlust;
- teoreetiliste viidete ja ülevaadete kooskõla praktilise analüüsiga;
- töös esitatud andmete täpsust ja järjekindlust;
- töö ülesehitust, erinevate osade tasakaalu;
- töö tulemuste sõnastamist ja nende vastavust eelnevalt püstitatud eesmärkidele;
- töö vormistust, keelelist korrektsust ning terminoloogilist täpsust;
- töö suulist kaitsmist: töö tutvustuse ülesehitust ja esitlust, vastamist retsensendi küsimustele.
- tööprotsessi läbipaistvust, andmekäitluse ja tehnoloogiliste abivahendite kasutamise eetiliste põhimõtetega arvestamist, tähtaegadest kinnipidamist.

Täpsemad õpiväljundid, hindamiskriteeriumid ja hindamismatriksid leiab vastavate ainete õppekavadest:

FLGR.05.057 Bakalaureusetöö või bakalaureuseksam

FLGR.00.011 Magistritöö (Võõrkeeleõpetaja)

FLLC.00.009 Magistritöö (Euroopa keeled ja kultuurid)

FLLC.00.010 Magistriprojekt (Euroopa keeled ja kultuurid)

4. Lõputöö kirjutamise, juhendamise ja kaitsmise protsessi korraldus ning ajalised raamid

4.1 Lõputöö teema kinnitamise tähtaeg ning muud lõputöö koostamisega seonduvad tähtajad sügis- ja kevadsemestril määratakse kindlaks iga õppeaasta alguses (vt lõputööde esitamise ajakava).

4.2 Slavistika osakonnas alustavad üliõpilased tööd bakalaureusetöö kallal teisel õppeaastal *FLGR.05.300 Bakalaureuseseminar ja praktika* aine raames. Teise õppeaasta alguses kooskõlastab üliõpilane bakalaureusetöö võimaliku põhijuhendajaga töö teema. Õppeaasta jooksul tegeleb üliõpilane teema historiograafiaga, st kirjutab referaadi tähtsamatest uurimustest valitud teemal ning analüüsib probleemi uurimise ajalugu; ta võib töösse lisada ka iseseisvalt teema kohta kogutud materjali analüüsi. Koostatud tööd ehk seminaritööd esitab tema kaitsmisele kevadsemestri lõpus. Kolmanda õppeaasta jooksul koostatavas lõputöös tugineb üliõpilane oma eelnevale tööle ja viib läbi iseseisva uurimuse.

Magistritöö teema kooskõlastatakse võimaliku juhendajaga hiljemalt esimese semestri keskel. Esimese aasta jooksul kogub üliõpilane materjali valitud teema kohta, koostab lõputöö kava ja analüüsib teemat käsitlevaid varasemaid uurimusi. Esimese õppeaasta lõpus esitatakse kaitsmisele seminaritöö, milles on sissejuhatus koos probleemi püstitusega ja vähemalt üks analüütiline peatükk. Teisel aastal jätkab üliõpilane valitud teema uurimist, tuginedes esimese aasta tööplaanile ning kaitstud seminaritööle.

4.3. Instituudi direktor määrab oma korraldusega lõputöö juhendaja lõplikult hiljemalt kuus kuud enne eeldatavat kaitsmist. Kui tegemist on mitme autori ühistööga, siis esitab juhendaja instituudi direktorile taotluse, milles näitab, kuidas tagatakse õpiväljundite täitmine kõigi autorite puhul ning milles konkreetselt seisneb erinevate autorite individuaalne panus. Mitme autori ühistöö korral peavad olema kõik autorid samal õppeastmel ning kaitsma töö ühiselt. Kui tegemist on artiklipõhise magistritööga, näitab juhendaja instituudi direktorile esitatavas taotluses, mil viisil on artikli koostamisel tagatud lõputööks vajalike õpiväljundite täitmine.

4.4. Lõputöö kaitsmiskomisjoni moodustamine

4.4.1. Kaitsmise kuupäevad ja kaitsmiskomisjoni(de) koosseisu kinnitab maailma keelte ja kultuuride instituudi direktor hiljemalt semestri alguses. Võõrkeeleõpetaja magistritöö kaitsmiskomisjoni koosseis kooskõlastatakse kutsekomisjoniga.

4.4.2. Kaitsmiskomisjon koosneb vähemalt kolmest hääleõiguslikust liikmest. Kui komisjoni koosseisus on mõne lõputöö juhendaja, osaleb ta selle töö hinde arutamisel sõna-, kuid mitte hääleõigusega.

4.5. Lõputöö kaitsmine

4.5.1. Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldus on kõigi ülejäänud õppeainete läbimine.

4.5.2. Bakalaureusetöö täielik ja korrektselt vormistatud, juhendaja poolt kinnitatud tekst tuleb esitada õppekorraldusspetsialistile ja kaitsmiskomisjoni esimehele hiljemalt nädal aega enne määratud kaitsmiskuupäeva – pdf-koopiana (meili lisatakse töö pealkiri vene, eesti ja inglise keeles).

Juhendaja kinnitab õppekorraldusspetsialistile ja kaitsmiskomisjoni esimehele adresseeritud meilis, et esitatud töö vastab nõuetele ning on positiivset hinnangut väärt.

Tähtaja ületanud töid vastu ei võeta, v.a. põhjendatud juhtudel, kui komisjoni esimees on määranud eelneva taotluse alusel uue tähtaja. Tähtaegadest kinnipidamist võib komisjon arvestada töö hindamisel.

4.5.3 Lõputööle määrab retsensendi kaitsmiskomisjon kevadsemestri keskel. Retsensendi määramise eest vastutavad kaitsmiskomisjoni esimees ja programmijuht. Retsensent peab olema vähemalt sama õppeastme lõpetanu ja pädev antud teadusvaldkonna problemaatikas.

4.5.4. Kaitsmisele esitatud lõputööle lisatakse järgmised osad: a) eestikeelne kokkuvõte (200-250 sõna); b) annotatsioon lõputööga samas keeles pikkusega kuni 100 sõna ja 3–5 märksõna; c) lõputöö lõpus eraldi dokumendina lihtlitsents, millega autor annab ülikoolile loa lõputöö reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil ning lõputöö elektroonseks avaldamiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu (vt. lisa 2). Lõputöö kaitsja võib komisjonile esitada ka teisi materjale, mis iseloomustavad lõputöö teaduslikku ja praktilist väärtust.

4.5.5. Korrektselt vormistatud lõputöö peab retsensent kätte saama hiljemalt nädal enne kaitsmise tähtaega. Ta tutvub töö tekstiga, koostab kirjaliku retsensiooni ning esitab selle hiljemalt kaks päeva enne kaitsmist töö autorile ja komisjonile.

4.5.6. Lõputööd hinnatakse avalikul kaitsmisel. Isikuandmete, riigi- või ärisaladuse või tehnoloogilise lahenduse saladuse kaitseks võib õppeprodekaan kaitsja põhjendatud taotluse alusel kuulutada kaitsmise kinniseks. Kaitsmisel osalevad kaitsja, juhendaja ja retsensent, v.a. juhul, kui nimetatud isikud ei saa mõjuval põhjusel kaitsmisel osaleda. Kaitsmiskomisjoni esimees võib põhjendatud taotluse alusel lubada kaitsmisel osalemist ka reaalajas toimuva kahesuunalise pilti ja heli võimaldava side abil (nt Zoom, Teams, BBB vms). Retsensendi või juhendaja kaitsmiselt puudumisel loeb nende arvamuse lõputööst ette kaitsmiskomisjoni esimees.

4.5.7. Lõputööde kaitsmine toimub vene keeles. Kaitsmise põhietapid on: a) kaitsja ettekanne, milles ta tutvustab lühidalt oma töö põhiseisukohti; b) akadeemiline diskussioon kaitsja ja retsensendi vahel; c) avalik diskussioon ja küsimused; d) kaitsja lõppsõna; e) komisjoni arutelu ja hinde otsustamine. Vajadusel antakse kaitsmisel sõna ka juhendajale.

4.5.8. Lõpliku hinde lõputööle annab kaitsmiskomisjon, kes võtab arvesse retsensendi hindeettepanekut, kaitsmiskomisjoni hinnangut lõputööle ja kaitsmisele ning juhendaja arvamust. Kaitsmiskomisjon on hindamisel otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole kaitsmiskomisjoni koosseisust.

4.5.9. Lõputöö kaitsmise tulemus tehakse teatavaks vahetult pärast kaitsmisprotokollide vormistamist, kuid mitte hiljem kui ühe tööpäeva jooksul kaitsmise toimumisest.

4.5.10. Lõputöö korduskaitsmine saab toimuda kõige varem järgmisel semestril.

5. Vormistusjuhend

5.1. Lõputööl on järgmised osad:

(valikulised elemendid on lisatud nurksulgudes):

- *Tütelleht* (vt Lisa 1 näidisvormi);
- *Sisukord*, kus on loetletud kõik sisukorrale järgnevad töö osad; sisukorra pealkirjad peavad vastama töö peatükkide pealkirjadele. Sisukord sisaldab leheküljenumbreid;
- *Sissejuhatus*, mis sisaldab probleemi püstitust, küsimuste motivatsiooni, uurimismeetodi kirjeldust ja historiograafilist ülevaadet ning töö põhiosa ülesehituse lühikirjeldust;
- Vähemalt kaks *põhipeatükki* (sisu kirjeldavate pealkirjadega), millest igaüks peaks moodustama ühtse terviku. Historiograafiline ülevaade, kui see on eraldi peatükk, ei kuulu kahe põhipeatüki hulka. Põhipeatükid peaksid esitama üliõpilase enda uurimistöö tulemusi, aga mitte kokkuvõtet sellest, mida tema eelkäijad on teema arendamisel teinud.
- *Kokkuvõte*, mis resümeerib töö peamised järeldused ja kirjeldab võimalikke edasisi uurimissuundi.

[*- Lühendite loetelu* on vajalik ainult juhul, kui õpilane kasutab töös oma lühendeid, näiteks käsitletud raamatute/tekstide või perioodika lühendeid];

- *Kasutatud kirjanduse loetelu*, mis sisaldab kõiki töös nähtavalt kasutatud allikaid (ja ainult neid) ning on järjestatud tähestikulises järjekorras. Nimekirjas eristatakse allikad (uuritud tekstid, materjalide väljaanded) ja uurimused. Nimekirja võib liigendada üksikasjalikumalt: näiteks „Arhiivimaterjalid“, „Sõnastikud“ jne;

[*- Töö lisad* sisaldavad materjale, mida töös käsitletakse, kuid mis ei ole osa uurimistööst. Sellised materjalid võivad olla: andmetabelid, analüüsitud tekstid, kui need on esmakordselt teaduslikus kasutuses, originaalsed rahvaluuleandmed jne. Kõik lisad on eraldi nummerdatud ja pealkirjastatud].

5.2 Lõputöö vormistamise ning viitamise reeglitega tutvub üliõpilane aine *FLGR.05.300 Bakalaureuseseminar ja praktika* läbimise käigus. Vastav vormistusjuhend leidub nii Moodle's kui ka osakonna veebilehel.

LISA 1 – Tiitellehe näidisvorm

Тартуский университет
Факультет гуманитарных наук и искусств
Институт иностранных языков и культур
Отделение славистики

(ТЕМА РАБОТЫ)

Бакалаврская/Магистерская семинарская работа /
Бакалаврская/Магистерская выпускная работа
студент(а/ки) отделения славистики
(имя, фамилия)

Научный руководитель –
(должность или степень, инициалы, фамилия)

Тарту (год)

Lisa 2. Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, */autori nimi/*,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „*Pealkiri*“, mille juhendaja on */juhendaja nimi/*, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

/autori nimi/

/esitamise kuupäev/